

NÆRINGSMIDDELTIKSYNET FOR ØVRE TELEMAR

Det kongelige landbruksdep.
Postboks 8007 Dep.

0030 OSLO

Vår ref: 234/03
Arkiv: 020 J01
Rjukan, 18.03.2003

HØRINGSUTTALE TIL "FRAMTIDIG ORGANISERING AV LABORATORIETJENESTENE PÅ MATOMRÅDET MV."

Innledning:

Det legges opp til en markedsstyrt laboratoriemodell hvor forholdet mellom tilbud og etterspørsel i hovedsak bestemmer prissetting og strukturutvikling. Høringsnotatet har lagt inn en del politiske føringer og en del forutsetninger som må være til stede. Strukturutviklingen skal skje gjennom 3 faser, og den er planlagt ferdig i år 2012.

Vurderinger:

Høringsnotatet tar utgangspunkt i at det er overkapasitet på laboratorietjenester i Norge uten å se på geografi, infrastruktur og bosettingsmønster. Dagens laboratoriestruktur i KNT-systemet er svært desentralisert fordi tilgjengelighet, transportavstander, kommunikasjon og lokal beredskap har blitt sett på som vesentlig. Det er etablert få private laboratorier utenom byene. Årsaken er at befolknings- og prøvegrunnlaget har vært for lite til at det lønner seg økonomisk.

Høringsnotatet overvurderer private laboratoriers vilje til å betjene distriktsnorge. Blir de små KNT-laboratoriene borte, vil distriktskommuner, småskalaprodusenter, spredte vannverk og lokale Mattilsyn i distriktene få et problem. KNT-laboratoriene har i dag mye kompetanse på lokale problemstillinger som er helt uvurderlig. De står dessuten for en lokal beredskap på drikkevannsforurensning og matforgiftning som private laboratorier er uten evne og vilje til å matche. I tillegg representerer de en fleksibilitet, tilgjengelighet og kompetanse som det lokale Mattilsynet vil lide under mangelen av.

For Mattilsynet og storsamfunnet er det viktig at staten legger til rette for at KNT-laboratorier i utkantene overlever. Det er i hvert fall viktig at KNT-laboratoriene ikke blir radert vekk før staten ser at det er et reelt laboratorietilbud igjen til de gamle laboratoriekundene.

Mattilsynets beslutninger om labinnkjøp bør tas av den som har behovet, nemlig lokalkontoret. Beslutningen kan gjerne godkjennes av regionkontoret, men det er vesentlig at Mattilsynet ikke inngår labavtaler som er praktisk ugjennomførbare.

Planene om å lage en minimumsstruktur i forhold til Mattilsynets laboratoriebehov\anbud bør vente til man får et bedre overblikk over situasjonen. En minimumsstruktur laget på et kontor i 2003 kan fort bli en håpløs skrivebordsmodell. Forslaget om ett kjemilaboratorium pr. region og ett mikrobiologisk laboratorium pr. fylke vil lage hverdagen svært vanskelig for kommuner og næringsliv i grisgrendte strøk.

Størrelsen på laboratoriene har ingen innvirkning på kvaliteten på analysene. Det er svært viktig å anerkjenne akkrediteringsstempelet som et kvalitetsstempel.

Fase 1: 2003 – 2004 bør være en ventefase for staten i forhold til laboratoriestruktur. Det er viktig å legge forholdene til rette for at distriktene skal ha tilgang på laboratorietjenester i denne vanskelige omstillingstiden.

Fase 2: 2005 – 2007 bør være en fase hvor Mattilsynet inngår labavtaler om rutineanalyser hvor en av de viktigste kriteriene er lokal beredskap og tilgjengelighet.

Fase 3: 2008 – 2012 bør være lik fase 2.

Vesentlig: For få laboratorier vil være et mye større problem for Mattilsynet og storsamfunnet enn overkapasitet! Den kompetansen som går tapt ved nedlegging av distriktslaboratoriene, kan være vanskelig\umulig å bygge opp igjen senere.

Staten må ta et ansvar for at den desentraliserte laboratoriekompetansen ikke forsvinner. Staten må derfor gjennom innkjøpsavtalene legge forholdene til rette for fortsatt drift av KNT-laboratoriene i distriktene. Et godt Mattilsyn trenger et lett tilgjengelig, fleksibelt laboratorium som har kompetanse på de vanligste matforgiftningsbakteriene.

Med hilsen

Gry Bø
Leder for NMT Øvre Telemark